Aan de leden van de gemeenteraad

DATUM	BETREFT	KENMERK
Ede, 17 december 2020	Gerechtelijke uitspraak landelijk verbod Gewasbeschermingsmiddelen openbare ruimte - modelmotie	SWU2020/015

Geachte leden van de raad,

Dinsdag 24 november jl. werd tot onze grote verbijstering door een gerechtelijke uitspraak een einde gemaakt aan het sedert 2016 geldende landelijk verbod op het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Daarmee is de weg weer geopend naar de inzet van chemische middelen bij de onkruidbestrijding in de openbare ruimte, met alle risico's voor mens, dier en milieu van dien. Een ongewenste ontwikkeling.

Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland, netwerk van professionals voor de leefomgeving, heeft zich decennia lang beijverd voor de uitbanning van deze chemische middelen. Ook VHG, Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners, is met haar leden volledig overgeschakeld op alternatieve vormen van onkruidbestrijding. Wij roepen u daarom samen op om, ondanks het ontbreken van een landelijk verbod, lokaal geen chemische middelen te gebruiken en de inzet van deze middelen uit te sluiten in de bestekken voor groen onderhoud.

Wij rekenen er op dat u met ons van mening bent dat vergroening van onze leefomgeving essentieel is voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, leefbaarheid en gezondheid. Het is in ons aller belang dat we werken aan deze vergroeningsopgaven in plaats van met chemische bestrijding onkruid te lijf te gaan op verhardingen. Zeker ook gezien de investeringen die door VHG leden zijn gedaan in nieuwe technieken, waarmee ook zij verantwoording hebben genomen voor mens en omgeving.

Eerder hebben wij een oproep gedaan aan de colleges van burgemeesters en wethouders om de inzet van chemische middelen uit te blijven sluiten. Met het verzoek dit aan ons door te geven zodat we dit zichtbaar kunnen maken op een kaart. Ontbreekt uw gemeente nog op deze kaart en bent u het met ons eens dat chemievrij de norm moet blijven? In de bijlage een model motie waarmee u ons actie kunt ondersteunen. Daarnaast een notitie waarin we alle argumenten nog eens voor u op een rij zetten.

Mogen we rekenen op uw support?

Met vriendelijke groet,
Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland

Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners

Biodiversiteit, bodemleven en drinkwaterkwaliteit

Al sinds het midden van de jaren zeventig heeft een aantal Nederlandse gemeenten met succes gekozen voor een chemie vrije onkruidbestrijding. Sindsdien hebben wij door voorlichting en kennisdeling ook andere gemeenten in beweging weten te krijgen. Het landelijk verbod heeft vervolgens de laatste gemeenten in beweging gezet en dat is ook nodig gelet op verontrustende berichten in verschillende dossiers.

We zien hoe de maatschappelijke onrust over de sterk teruglopende biodiversiteit toeneemt. Niet alleen vanwege de zorg om bedreigde soorten, maar ook door het toenemend bewustzijn dat de mens zelf deel uitmaakt van het ecologisch systeem. Afnemende biodiversiteit is bedreigend voor onze voedselvoorziening en daarmee uiteindelijk ook voor het voortbestaan van het menselijk ras.

Gekoppeld aan de zorgen over de teruglopende biodiversiteit, zien we dat de bodemkwaliteit meer en meer aandacht krijgt. En helaas moeten we vaststellen dat niet alleen het PFAS-dossier daarbij zorgen baart, maar ook de stapeling van pesticiden. Een stapeling van stoffen die uiteindelijk fnuikend is voor een gezond bodemleven.

Ook zijn er grote zorgen over de uitspoeling van pesticiden die zorgen voor een verstoring in het oppervlaktewater en ook de drinkwatervoorziening belasten. 'Als het gaat regenen, komt het via het riool in het oppervlaktewater terecht.' Dat verandert het ecosysteem rondom poeltjes, meren en rivieren. Een hoge prijs voor een iets schoner 'uiterlijk' van het straatbeeld, betoogt Martin van den Berg, emeritus hoogleraar toxicologie, in de Volkskrant van 30 november jl.

Schoon, veilig en klimaatadaptief

Onkruidbestrijding heeft niet alleen een esthetisch doel. Het gaat bijvoorbeeld ook om veiligheid en begaanbaarheid. De gemeente Schiedam constateerde al midden jaren zeventig dat een overmatige onkruidbegroeiing op verhardingen er op duidt dat die verharding niet veel wordt gebruikt. Met andere woorden: onkruid op verhardingen maakt duidelijk welke verhardingen overbodig zijn. Klimaatverandering noodzaakt gemeenten de laatste jaren om deze overbodige verhardingen aan te pakken. Het is ook niet voor niets dat Operatie Steenbreek op massale ondersteuning kan rekenen vanuit gemeenten en ook provincies.

Tijd om eens na te denken. Kunnen klimaatadaptieve maatregelen de kosten voor onkruidbeheer drukken?

Een duurzame gemeente werkt chemievrij

Een duurzame openbare ruimte is daar waar mogelijk ook een 'vergroende openbare ruimte'. Een hernieuwde inzet van chemische bestrijding staat daar haaks op. En op die plaatsen waar onkruidbestrijding onvermijdelijk is, bieden alternatieve methoden voldoende soelaas. Overigens met de kanttekening dat – zeker als we een 'life cycle analysis' maken – ook deze alternatieve methoden nog om een duurzame doorontwikkeling vragen.

Werk aan de vooruitgang en verzeil niet in een achterhoedegevecht

Het is bijzonder teleurstellend te constateren dat de chemiesector heeft gemeend te moeten zoeken naar een juridisch muizengaatje om een achterhoedegevecht in dit dossier te kunnen gaan voeren. Een vertragingstactiek die energie kost, terwijl we juist moeten kiezen voor de toekomst.

Maar mocht toch de verleiding ontstaan om vanuit kostenoverwegingen terug te grijpen op chemie: bedenk goed dat u ook zorg dient te dragen voor de gezondheid van uw medewerkers. Het is niet voor niets dat in de VS het chemieconcern Bayer inmiddels grote bedragen heeft gereserveerd vanwege de lopende gezondheidsclaims tegen Monsanto, de producent van glyfosaat.

Voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen gelden administratieve regels uit het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het gaat bijvoorbeeld over de verplichting om te beschikken over een bewijs van vakbekwaamheid (artikel 17 Bgb), het bijhouden van een register (artikel 67 verordening (EG) nr. 1107/2009) en het bijhouden van een gewasbeschermingsmonitor (artikel 26 Bgb). Nota bene: als glyfosaathoudende onkruidbestrijdingsmiddelen worden toegepast, moet bovendien de DOB-methode óók worden toegepast. Dat vergt een extra administratie.

Als er kans bestaat dat gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater geraken zijn extra administratieve regels van toepassing. De voor-genomen lozing moet worden gemeld aan het waterschap (artikel 1.10 van het Besluit lozen buiten inrichtingen) die 'maatwerkvoorschriften' kan stellen (artikel 2.1 Activiteitenbesluit milieubeheer.
Een administratieve last die u niet heeft niet bij een beheer zonder gewas-beschermingsmiddelen!